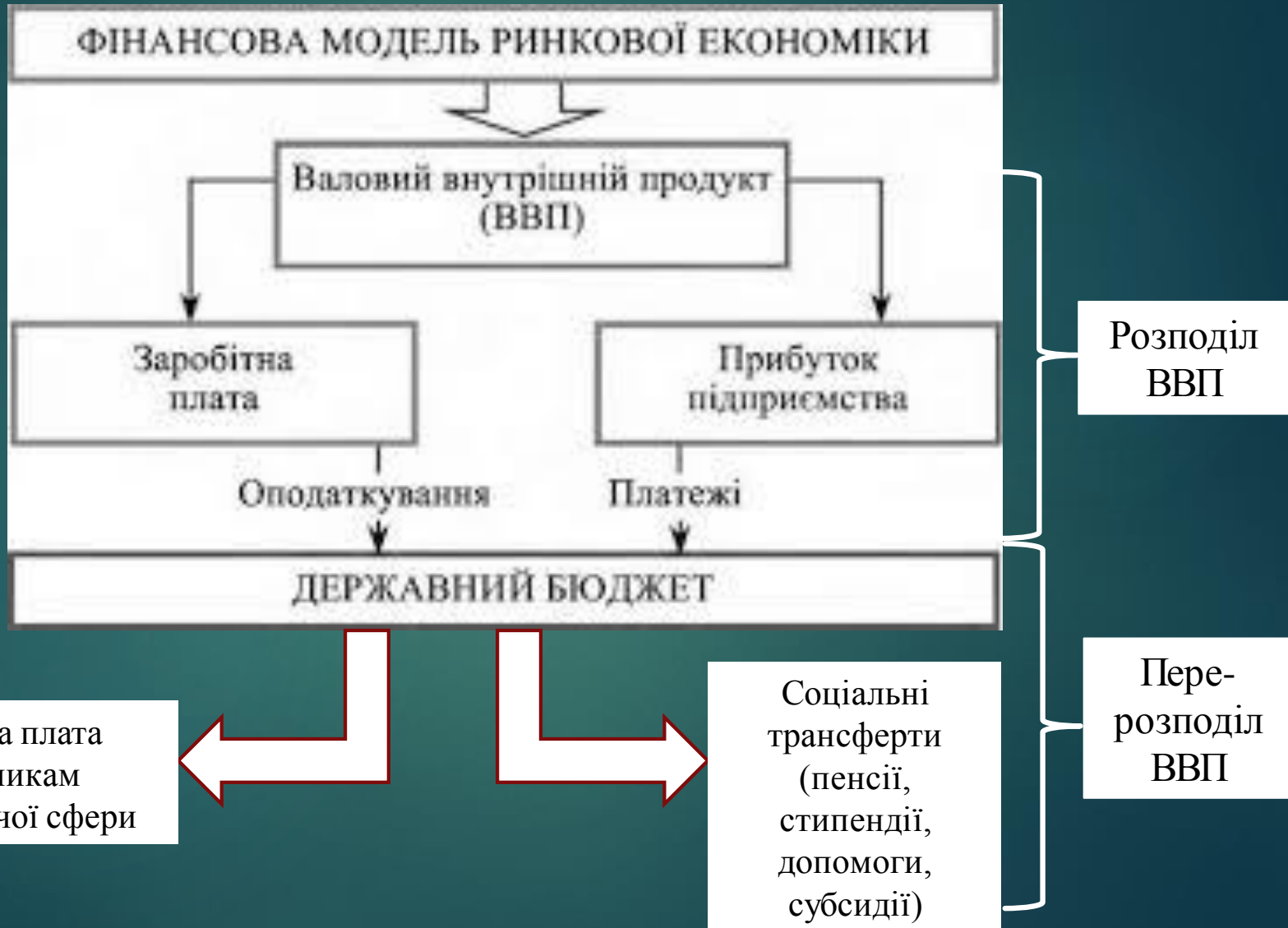

ТЕМА 7. ПОДАТКИ

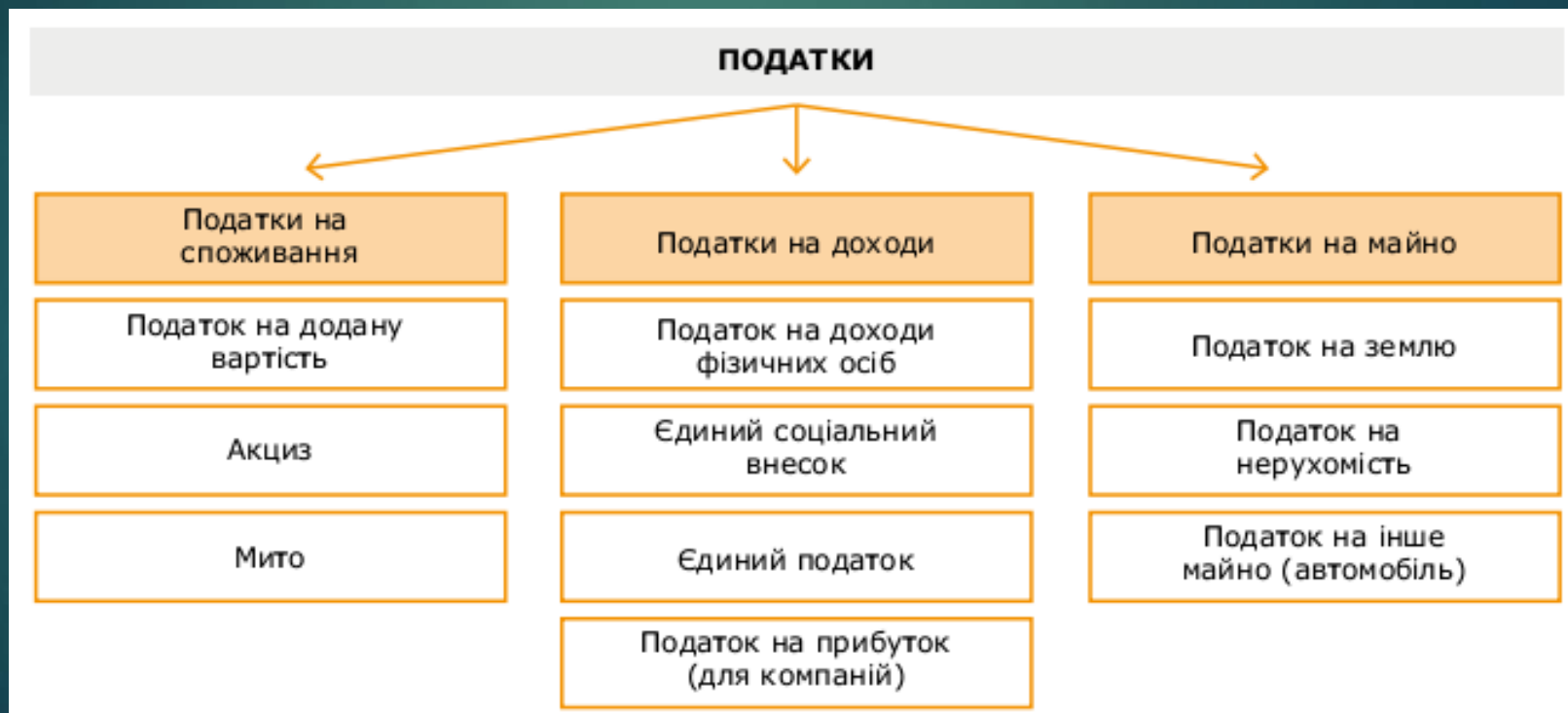

Валовий внутрішній продукт (ВВП) – це кінцева вартість виготовлених товарів та наданих послуг в межах країни протягом року

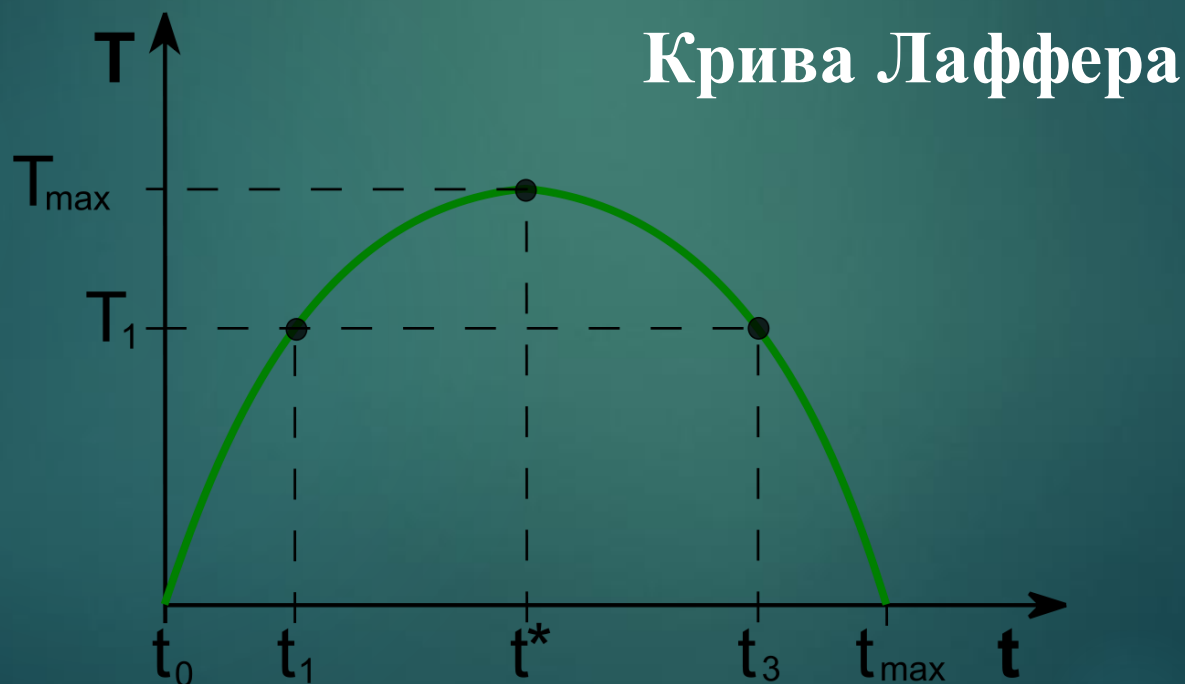
Податки – це гроші, які населення та компанії сплачують державі для того, щоб вона могла здійснювати свої функції (обов'язкові, регулярні платежі).

Є **різні податки**, і стягуються вони по-різному.

Прямі податки — вони залежать від доходу, це ПДФО — податок з доходів фізичних осіб (18%) та Військовий збір (1,5%).

Непрямі податки — вони залежать від обсягів виробництва і продажів, це ПДВ — Податок на додану вартість (ставка 20%) та акцизний податок

✓ Податок на додану вартість (ПДВ)

Стягується в більшості країн світу, зокрема і в Україні. Його розмір (тобто ставка податку) у більшості випадків становив 20% від ціни товару. Тобто з кожних 120 грн, які ви сплачуєте в магазині, 20 грн – це ПДВ. Для ліків було встановлено меншу ставку – 7% і 0%. Фактично, цей податок сплачується споживачами, але власне гроші перераховують у бюджет продавці товару чи надавачі послуги. *Сутність податку полягає в тому, що він сплачується на додану вартість товару чи послуги.*

Додана вартість товару – це вартість, яка додається до вартості товару на кожному етапі його виробництва та руху від виробника до споживача.

Тобто ПДВ, фактично, стягується не з вартості всього товару, а з вартості, яку було додано в процесі руху товару від виробника до споживача.

Для того, щоб порахувати розмір ПДВ, який має сплатити компанія, треба застосувати таку формулу:

ПДВ = податкове зобов'язання – податковий кредит,
де

- **податкове зобов'язання** – це ПДВ, який було сплачено компанії в складі ціни придбаних в неї товарів чи послуг,
- **податковий кредит** – це ПДВ, який було сплачено компанією в складі ціни придбаних нею товарів чи послуг.

Водночас є випадки, коли компанія не може застосувати податковий кредит, і розмір ПДВ тоді дорівнює податковому зобов'язанню.

- 1 Виробник деревини продав деревину виробнику стільців за ціною **120 грн.** Ця ціна складається з вартості самого товару (100 грн) та з ПДВ у розмірі 20 грн (20% від 100 грн)
- 2 Виробник стільців продав вироблений стілець магазину меблів за ціною **240 грн.** Ця ціна складається з вартості самого товару (200 грн) та з ПДВ 40 грн (20% від 200 грн)
- 3 Споживач купив стілець в магазині за ціною **360 грн.** Ця ціна складається з вартості самого стільця (300 грн) та з ПДВ 60 грн (20% від 300 грн)

- ! Виробник деревини має сплатити до бюджету ПДВ, нарахований на ціну проданого товару
- ! Ціна без ПДВ, за якою виробник продав товар магазину, збільшилась на 100 грн (200 грн - 100 грн). Це і є **додана вартість**
При цьому, виробник стільців має сплатити до бюджету 20 грн ПДВ (різницю між податковим зобов'язанням 40 грн та податковим кредитом 20 грн)
- ! Ціна без ПДВ, за якою виробник продав товар магазину, збільшилась на 100 грн (200 грн - 100 грн). Це і є **додана вартість**
При цьому, виробник стільців має сплатити до бюджету 20 грн ПДВ (різницю між податковим зобов'язанням 40 грн та податковим кредитом 20 грн)
- ! Споживач сплачує ПДВ зі всієї ціни товару, а саме 60 грн (20% від 300 грн)

* Виробник деревини насправді може не бути «першим» в цьому ланцюгу, адже для вирощення дерев йому теж потрібно купувати певні товари та послуги (наприклад, саджанці чи добрива). Відповідно, як правило, податкові зобов'язання виробника деревини будуть розраховуватись так само, як і для виробника стільців чи магазину меблів.

-
- ✓ Окрім ПДВ, ціна на деякі товари складається ще й з **акцизного збору**. Цей податок в Україні стягується з тютюнових виробів, алкогольних напоїв та пального.
 - ✓ Якщо товар привезли з-за кордону, то до його ціни також включається **МИТО**. Мито нараховується та стягується на іноземні товари під час перетину українського кордону. Це може бути або певна фіксована сума, або відсоток від ціни товару. Стягується мито чи ні, залежить від багатьох чинників, наприклад, від ціни товару, його кількості, характеристик тощо.

Ставка податку можуть бути:

- *пропорційна* - не залежить від розміру доходу;
- *прогресивна* - що більший заробіток, то більший відсоток від нього треба сплачувати як податок;
- *регресивна* - що менший заробіток, то менший відсоток від нього треба сплачувати як податок.

Податки на доходи так чи інакше поширені в різних країнах, проте їхній розмір може істотно відрізнятися.

Найпоширенішим доходом, який отримує населення, є **заробітна плата.**

В Україні найманий працівник отримує на руки вже «чисту» заробітну плату, тобто за вирахуванням податків. Роботодавець замість працівника сам вираховує суму податків, які треба сплатити, і перераховує їх до бюджету.

Податки на заробітну плату:

- ✓ податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) – ставка 18%;
- ✓ військовий збір – ставка 1,5%.

Окрім ПДФО, на заробітну плату також нараховується **ЄДИНИЙ СОЦІАЛЬНИЙ Внесок (ЄСВ)**. Цей внесок *сплачує роботодавець*. Ставка ЄСВ дорівнює 22%.

Більша частка сплаченого єдиного соціального внеску (на сьогодні приблизно 85%) потрапляє до Пенсійного фонду України, а решта ЄСВ – до інших соціальних фондів. Ці кошти використовують на соціальні потреби (пенсії, допомоги у зв'язку з безробіттям, тимчасовою втратою працездатності, нещасним випадком на виробництві тощо).

